

2 Korin

Yesu pi wel wiak kutömweri sèen wë krismaki 26 pöta ök won sèen Poolök pep epwer Korin kakë ingre morörö retëng ë mena. Pi wet rëak Masetonia yangerakaan pep newer Korin omnaröaan retëng ëak wes mëen oröön Taitas Korin kakaan pim naë së koirak pitëm naëaan narö lup kaip tiak wëen naröak piin, “Ngön yaaö omën yaapöp won,” pël ëa pot ök maan Poolök kat wiak epët retëng ëa.

Pöt epël wia.

Ngön ngës rëaut *1:1-11*

Poolre Korin ingre moröröa ngönte *1:12-7:16*

Yutia ingre moröröaan kaamök elmëëpna ngönte *8:1-9:15*

Poolök pim ya mënauta ngönte ök ëa *10:1-13:10*

Ngön mëët *13:11-13*

¹ O Anutuu ingre mor saö Korin kak wëauröere Krik yangerak wëaurö, ne Pool Anutu pimtë këmtak Yesu Kristoë ngön yaaö omnamp ne tiarim karip Timoti piiring wë pep epwer retëng ë yangk.

² Anutu tiarim Pepapre Aköp Yesu Kristo pi- aripök komre kolapre mayaap pöt ningkën arim naë wiaap.

Pool pi Anutuun yowe mëëa

³ Tiar Anutu tiarim Aköp Yesu Kristo pim Pepapön yaya mepa. Tiar kön wiin pi sant yaauta pepap, tiarim Anutu wiap yaalniaup pël yaë.
⁴ Pël yeë këemre këlangön nentere nent tiarim naë yaaröön wiap yanuwesaup. Pël ëen Anutuu wiap

yanuwas pöl omën narö käämre këlangön nentere nent yeön pöt tiarök pim wiap yanuwas pötaring pangk kaamök elmëëpenaat. ⁵Yaap, Kristoë käämre këlangön kat wieima pöl tiarta käämre këlangön kësang kat yawi. Pöta ök tiar Kristook yal menak wëen pi wiap kësang nuweseim wë. Pötaanök Anutuun yaya mepa. ⁶Tenim käämre këlangön kat yawi pöt, ar wiap nuwasën Anutuuk utpetetakaan kama niöpënëak pël yeë. Ën Anutuuk ten wiap yanuwas pöt, ar wiap nuwasënëak pël yaalni. Ar ya wiaptaring tenim käämre këlangön kat yawi tapët kat yawiin Anutuuk wiap nuwasën önëët. ⁷Tenim ar ompyaö ëënëak kön kosang wian pöt këlok nasën. Pöt ten kön wiin tenim këlangön kat yawi pöl arta kat yawi pël yaë pötaanök. Tapël Anutuuk ten wiap yanuwas pöl arta wiap nuwasëpnaat.

⁸Karurö, ne tenim këlangön kat wia pöta ngönte ök niamaan kat wieë. Ne ar tenim Esia yangerak këlangön kat wia pöten ewat sënëak kent ëen ök yeniak. Ten pörek së wëen käämre këlangön kësang tenim naë orök ngep elnia. Pël ëen ten kön wiin ompyaö sëna kanö won ëen, “Wel wiinaat,” pël ya ngës kön wiaut. ⁹Yaap, pan ten wel wiinëak yeë pël wesaut. Pël ëautak käämre këlangön pöt om pas orö naniirëen. Tenimtë weëre kosangötön kön wiin iraan Anutu wel wiaurö wal ë yaulmëaup piin kön wi kosang wasënëak omën pöt tenim naë orö nirëaut. ¹⁰Omën utpet panë nant tenim naë oröön wel wiinëak ëaö pötëaan Anutuuk kama ent ë niulëa. Wë ënëmak kaalak utpetetakaan ent ë niuleim öpnaap. Ten piin kön kosang elaan pi kaalak

ent ë niulëepnaap. ¹¹ Pötaanök ar ten kaamök ëak Anutuun kimang maë. Pël ëën Anutu pi omën selap arim kimang pöt kat wiak kangut ninak ten ompyaö elniipnaan. Pël yaëen ar pim ten kaamök yaalni pöten Anutuun yoöre ërëp manëët.

Pool pi Korin omnaröen kaar nemaan

¹² Ten tenimtéën kön ompyaö yawi pöt eptaanök. Omën ngönën kat nawiinöröa naë tenim elmëeima pöt, tenim lupöt wiap nasën kölam wëen Anutuuk kaamök elniin wotpil wesak elmëeimaut. Ën arim naë elnieima pöt pitëm naë elmëeimaut il wesak elnieimaut. Tenim ar pouröa naë elnieima pöt yangerakë ewatötring won, Anutuuk komre kolap elniin pël elnieimaut. ¹³⁻¹⁴ Ten ngön öngpököt retëng ë naningkën. Arim sangk kelak ewat sënëët pëen retëng ë yaningk. Peene pöt, ar pöten om kot nent ewat sak wë. Nem könöök këëkë ewat sënëak kent yaë. Ar pël ëënë pöt Aköp Yesu pim akun kaöaöök ten arim ewat önëëtaan kön ompyaö yawiin ar kangiir tenim kaamök yaalni pötaan kön ompyaö wiinëët.

¹⁵⁻¹⁶ Yaap, ne arën kön wiin tenimëen kön ompyaö yawi pël yaë. Pötaanök akun nentepar arim naë waisën pouteparëen ar ya kë sënëak ëaut. Pël ëëma pöt, nem könöök Masetonia yangerakë waisumaatak arim naë wais wë olëak Masetonia eprek waisumëak kön wiaut. Pël ëak eprek wë olëak kaalak arim naë wais wëen ar kaamök elnëak wes nemëen Yutia yangerakë sumëak kön wiaut. ¹⁷ Pël kön wiautak arim naë newaisën ëaut. Pël ëaö pötaanök ar neen kön wiin, “Kön selap yaaup,” pël yaë ma? Ma kön wiin ne omnant ëëmëak kopëta wesak yang omnaröa ë yeë pöl, “Pël naëngan,”

weseë “Yok, pël eëmaap,” kaar ya pël yaë ma? Won pël naën yaaup. ¹⁸ Anutu pi yaap yaaup pöt kön wiinëet. Tapël ne arën niamëak kön selap akun tapêtakëer mak ma won poutepar neniaan äaut. ¹⁹⁻²⁰ Pöta songönte epël. Anutuu Ruup, Yesu Kristo pim ngönte ten Sailasre Timoti epaarök ök niaut. Yesu Kristoë ngön nent äak kaip tiak nent naën äaut. Won, tenök Anutuu omnant eëpënëak ya pöt Kristook yaë, pël ök niaut. Pël niaan kë yaarö. Yesu Kristo pim pël yaaö pötaan tiarök piin, “Pim ngön kosang niwesa pöt yaap,” pël weseë Anutuun yaya maim wë. ²¹ Anutu pimtök ten arring Kristoë naë kosang wes niulëak pim yaat mëmpunëak yenia. ²² Pimënt tapöpök tiar pimtëen yaö nuwesak, “Anutuu Pulö tiar nina pöl pim ompyaö niwas pet irëpënëak kup niwia pöt kë orööpnaat,” pël wasëpenëak Ngëengk Pulö wes mëen tiarim lupötë ilëak wë.

Pool pi Korin kakë teënt nasën äauta songönte ök mëäa

²³ Nem arim naë waisumëak ök niaa pöt ne kaar neniaan äaut. Anutu pi nem nian pipët yaap pöt ewat wë. Pi nem arim naë newaisën äa pöta songönte ewat wë. Ne Korin kakë waisanëen arën nga niaan ya këlangön äan tapön. Pël eënganëak newaisën äaut. ²⁴ Nem pël yeniak pöt, arim kön wi kosang wasënë kanö nem nga niama pö pël kön wiinëeten kaaö. Yaap, ten kön wiin ar kosang wë Anutuun kön wi kosang yewas. Pël äaap om ar ya kë sënëek yak kaamök elniak ya yamëngk.

2

¹ Ne kaalak wais ya këlangön koir naningkan

pël kön kosang wiaut. ² Nook ya këlangön koir nimpaatep talöröak ya kë newasëpën? Won. Nook ya këlangön koir nimpa pötaan tol äak ar ya këlangönring wë ne ya kë newasën? Pangk pël naengan. ³ Pël ëënë pötaanök ne arim naë waisën ya kë newasënë salöröak ya këlangön koir nangkanëak pepewer retëng ë ninaut. Pöt ne tiarimtën epël kön kosang wiaut pötaanök. Nem ya kë suma pötak arta ya kë sënëët. ⁴ Pël ëënëëtak nem pep retëng ë ninautak ne arimëën ya këlangön ëën ing aimeëak ar ya këlangön niwasumëak naën, nem arimëën lup sant kaö pan yaalni pöt ewat sënëak retëng ë ninaut.

Omën utpet äaupë saunet won wasëpënëak mëä

⁵ Omën pim utpet äautaan ya këlangön kön wian pöp nemënt won, arta ya këlangön koir ninaup. Ne pimëën nga panë naalmëëngön. Pi ar pourö won, narökëer ya këlangön koir ninaup. ⁶ Pim utpet äaö pöt, ne kat wiin omën selap arök kangit pet iran. Pël ëën ne kön wiin pet yair. Pötaanök kangit kaalak mangkanok ⁷ yakömring wë sasa utpet ëëpanëën pim saunet won mowesak wa wiap mowesëë. ⁸ Pël elmëak arim piin lup sant yaalmë pöt sëp newasën om wia pöt pet elmëën pi pöten ewat sëpënëak ke urak yeniak. ⁹ Nem ngönte retëng ë ninaö pöta songönte eptaanök. Nem ngönöt pout ngaarëk yeö ma won pöta songönte war wasumëak morök elniaut. ¹⁰ Ar omën namp utpet ëën pim saunet won yemowasën pöt neenta tapël ëëmaap. Ën omën namp utpet ëën nook saunet won yemowas pöt arta ompyaö önëët Kristoë ëöetak pël yaë. ¹¹ Pötaanök Setenök tiar utpet elniipënëak

kön wieim wë pöten tiar ëngk ma e newasën wë. Pötaanök pi tiar ököök elniak il niwaspanëën, “Omën pöpë saunet won mowasëpa,” ne kaalak ök yeniak.

Pool pi Taitasëën ya ngës kaö ëa

¹² Ne kaalak nem Masetonia yangerakë waisumëak ëa ngön ngës rëa pöta kaut yal menak ök niamaan kat wieë. Nem Kristoë ngön ompyaut ök amëak Troas kak së oröan akun pötak ne itaangkën Aköpök pël ëëmëak kanö tekeri wes yenangken omën kësang kat wia. ¹³ Pël ëautak ne itaangkën nem karip Taitas arim naëaan newaisën ëën ya ngës kaö ëën pi koirumëak pit sëp wesak Masetonia yangerakë waisaut.

Kristook pim weëre kosangët tekeri yewas

¹⁴ Wais wë Taitas koirak puuk arim ompyaö yaauta ngönte ök yenëa. Pötaanök ërëpërëp ëak Anutuun yoöre ërëp yemak. Ten Kristook yal menak wëën omën pim il niwasën inëën yaalmëaurö tenim naë Anutuuk pim weëre kosangët tekeri yewas. Pël yaëën ten wes nimëën pim ngönte ulöl wasën omnarö ewat yesën pöten kön wiin misëng kamp ompyauta ök yaë. ¹⁵ Yaap, tenim ngönën ya yamëngk pöt Anutuuk itenak tenën kön wiin misëng kamp ompyauta ök ëën tenim Kristoëën yak ya yamëngk pöten kön wiin ompyaö yaë. Tenök Kristoë ngönte ök maan wak wëën Anutuuk utpetetakaan kama yeö pöröere kat wiak kasëng menak kö sëpna pöröa naë ngönën ya yamëngk pöten Anutuuk kön wiin ompyaö yaë. ¹⁶ Kö yesauta kanöököl wëaö pörö pit tenim Kristoë ngönte ök yak pöten kön wiin wel yawiauta

kampöökë ök eën kasëng menak kö sëpnaarö. Ën wëwëeta kanöököl wëäö pörö pit pöten kön wiin misëng kamp ompyautë ök eën wak wëwëetak öpnaarö. Talëpök ya epët pangk eëpën? Omën namp pimtök mëngkën pangk naëpan. ¹⁷ Ya epët omën narö mon öpënëak köntak Kristoë ngönte ök ya. Ten pöröa ök won. Anutuuk pim yaatak niulëen wotpil wesak pim eöetak Kristoë naë rë olëak wë pim ngönte ök yaaurö.

3

Sulöp ngolöpta ya omnarö

¹ Nem Anutuuk ten pim yaatak niulëen pim eöetak wotpil wesak pim ngönte ök yaaurö pël yeniak pöten ar kön wiin tenimtok tenimtën ping wesak yak pël yewas ma? Ten pöt won. Omën kaar arim naë wë piporö ar pitëm yaat ompyaut pël wasënëak pepat omën muntaröa naëaan wak yewais. Pitëm sëpnaatak arta pep ke tapöt pit omën muntarö mangkën pitta tapël pitën kön wiin ompyaö sëpënëak pitëmëen retëng eënëak pit kent yaaurö. Ten pël naëngan. ² Ar tapöröak tenim lupötë wë tenim wetete pep retëng éauweri ökörö. Omnarö arim wëwë ompyaut itaangkën pötak tenim ya arim naë yamëngk pöta songönte tekeri wasën ompyaö pël wasëpnaat. ³ Tenök arim naë ya yamëngkën Kristoë pepewer pël saurö pöta songönte yoolök wia. Pöt i retëng yaë pötaring naën, Anutu wëwëetaringëp pim Pulöök retëng éaut. Pöt kël welingweri won, omën lupmeri.

⁴ Kristook kaamök elniin ten arimëen Anutuun kön kosang yawi pötaan pil yeniak. ⁵ Ya epët

mëmpunëak tenim weëre kosangtak naën. Tenimtok yok pangk ëënaat pël newasngan. Won, Anutuuk weëre kosang ningkën yeë. ⁶ Anutu pimënt tapöpök ten pim sulöp ngolöpta ngönte ök anëak weëre kosang ninaut. Sulöp ngolöp pöt omnarök retëng ëaut won, Anutuu Pulöök ök yenia pipët. Moses pim ngön kosang retëng ëa pötak elniin kö sëpenëak ëaurök Pulöök wëwë ngolöpët koir yangk.

⁷ Anutuuk ngön kosangöt kël wësapöök retëng il Moses mena. Pël ëa akun pötak Anutu pim ëwaö omnantëere Moses pim këere wot kantik elmëa. Pël ëen ënëmak ëwa pö wiap yesën Israel omnarö Mosesë këere wot kanten itaangkën it sosor elmëa. Ngön kosang kö yesautaring pöt Anutu pim ëwaöoring oröa. ⁸ Ën ëwa peene Pulöök omnarö ompyaö yaalni eptak jaarö epö kaö panëö. ⁹ Mosesë ngön kosang omnarö kö sëpenëak ëa pöt ëwaöoring oröa. Ën Anutuuk omnarö wotpil niwasën wëwëetaring öpenëak ya pöt ëwa kaö panëöoring jaarö. ¹⁰ Yaap, Moses pim ngön kosang pöt tiar ngaan kön wiin ëwaat pël ëa pöten peene kön wiin ëwa wonte pël yaë. Pöt epël. Pulöök tiar ompyaö yaalni epö ëwa kaö panëö ngön kosangta ëwaö il yewas. ¹¹ Moses pim ngön kosang kö sa pöt ëwaöoring oröa. Pötaanök omën ompyaö kosang wiaapnaat Pulöök yaalni epta ëwaö kaö panëö.

¹² Ten omën ompyaö pipot kosang wiaapnaat pël kön kosang wieë Anutu pim ëwa tekeri wasëpna pöön kor wë. Pötaanök weë ngentiak pim ngönte tekeri yewas. ¹³ Pël yeem ten Mosesë ök naën yaurö. Pi Israel omnarö ëwa pim këere wot kan-

tak wieëa pö kö yesën itaampanëak poë koröpöök kör koëaup. ¹⁴ Ten tekeri wesak yaketak pitëm lupöt kosang sak wëen yak kön nawiin yaaurö. Pöt epël. Ngaanaan wais peene wë eptak pit Mosesë ngön kosangöt sangk yekelem pitëm lupöt kör koëak wë pötaan kön nawiin yaaurö. Omën namp Kristook yal ëëpna pötaar Anutuuk kör pöt wilën ewat sëpnaat. ¹⁵ Yaap, peeneeta pit akun poutë Mosesë ngön kosangöt sangk kelën kat yawia pötë pitëm könre lupöt kör koëën kön nawiin yaaurö. ¹⁶ Pël yaaurö pitëkaan namp lup kaip tiak Aköpë naë rë olaan pöt puuk kör pöt wilën kön tektek sëpnaat. ¹⁷ Pöt tol ëënak? Aköp pi Anutuu Pulö. Aköpë Pul pö omën nampë lupmeri wëen pöt pi ngön kosangre omën muntatë iri naöpan. Pulöök kaamök elmëen ompyaö öpnaat. ¹⁸ Ën tiar pöt, omën nentak tiarim könre lupöt kör nokoëën wëen Aköpë ëwaö tiarëk elniin pim ëwa pö tiarim naë tekeri yes. Aköp pi Pul tapö. Pötaanök ëwa pim naëaan yewais pöök tiar ngölöp yanuwassën pim ök seim öpenaat.

4

Ngön yaaö omnarö pitëmtëen kön wiin yang kaputë ök ëa

¹ Anutu pi ya ngës ëen pim sulöp ngölöpta ngönte ök anëak niulëen yak ten lup wiap naën, weë ngentiak ya yamëngk. ² Pël yeem utpetat yaëen omnaröak itaangkën ëö koirnganëak ëlëëp yaaö pöt kasëng menaut. Pël ëak Anutuu ngönte ngön kaarötring irikor ëak morök yaaö pöteta naën yaaurö. Won, ten Anutuu ëöetak pim ngön

këet yaan omën pourö pit neenem lupötë kom ëak pöt ompyaö pël yewas. ³ Pël yaëetak ngön ompyaö tenim ök ë yeë epot omën naröaan ëlëëp wia. Kö yesauta kanöököl yesa pöröaan ëlëëp wiaan kön nawiin ë yaë. ⁴ Ngön ompyaut kat wiak kosang newasën yaë piporö yang omp aköp Setenök pit ëwaat itaampanëak pitëm könre lupöt il mowaria. Ëwa pöt Kristo Anutuu ök panëëp pim ngön ompyautakaan yewais. Ngön pötak Kristoë ëwaöön ök ya. ⁵ Ten ngön ompyaut ök yeem tenim ngön nant ök neniaan. Yesu Kristo puukëer Aköp, ën ten pöt om pimëen yak arim inëen yaaurö pël ök ni yeë. ⁶ Anutu pi ngaanëer songöntak koö olëak wiaan ëwa tëëpënëak maan pël ëaup. Pi tapöpök ten pim ëwaata songönte ëwat sënëak niaan pim ëwaat tenim lupötë oröa. Pim ëwaöökë songönte epël. Ten Yesu Kristoon ityaangkem Anutuu ëwaöön ëwat yes. Pötaanök ten arim inëen sak wë.

⁷ Anutuu ëwa ompyaö tenim lupötë wia pö weëre kosangring wiaatak ten pöt, weëre kosangring won, yang kaputë okörö. Pötaanök Anutuuk weëre kosang tenim naë won, pimtë naë wia pöt tekeri wasëpënëak pim ëwa ompyaö pö wiapre kor wëaurö tenim lupötë niwia. ⁸ Utpet ke nentere nent yaalniitak pötök panë utpet naniwasën yaë. Ten omnantëen kön selap yeëetak pötëen panë wesak naën yaaurö. ⁹ Kööre tok yaalniitak Anutu pi ten sëp naniwasën yaë. Yanimëngktak wel nawiin yaaurö. ¹⁰ Yesu pim këlangön kat wiak wel wia pöl ten akun ël epotë omnaröak elniin tenim koröpötë këlangön kat wiak wel wi ap yaaurö. Pöt këlangön pipot tenim naë yaaröön Yesu tenim koröpötë wë

pöt tekeri sëen omnarö ityaangk. ¹¹ Pöt epël. Omnarö pit ten Yesuu omnarö pël niak mën wel ni-wiipënëak yaë. Pöt könöm pipot tenim naë yaaröön Yesu tenim koröp kö sëpna epotë wë pöt tekeri yes. ¹² Pöta songönte epël. Ten wel yawiautakël wë pötak ar wëwëetak wë.

¹³ Ngönëntak ngön nent epël wia. “Ne Aköpön kön wi kosang wesaup yak pim ngönte ök äaut.” Pötakël tenta piin kön wi kosang yewesaurö yak pim ngönte ök yak. ¹⁴ Ten kön epël wesal yaaurö. Anutu Aköp Yesu weletakaan wal ë ulmëaup puuk tenta Yesuuk yal menak wëen wal ë niulëak arring pim naë niulëen öpenaarö. Pël yewas pötaanök ten kas köpël pim ngönte ök yak. ¹⁵ Yaap, tenim këlangön kat yawi pöt arimëen yakök yeë. Pël ëen omën kësang pan Anutuun kön wi kosang wasën pi ulöl wesak ompyaö elniin piin yaya maim wëen pim yapinte kaö panë sëpnaat.

¹⁶ Yesuuk yal menak wëen Anutuuk wal ë niulëen öpenaat pël kön wieë wiap naën Anutuu yaat weë ngentiak yamëngk. Tenim koröpöt kö sëpënëak yaëetak lupöt Anutuuk kët ël epotë ngolöp niwasën ompyaö yes. ¹⁷ Yaap, tenim peene yangerak këlangön kat yawi epët kotte, pet irëpnaat. Pötak kaamök elniin wëwë ompyaö kosang wiaapnaat Anutuu naëaan önaat. Wëwë ompyaö pöt puuk ulöl wes ningkën këlangön kat yawi kot epët il yewas. ¹⁸ Ten tol ëënak pël yeniak? Omën yoolök ityaangk epot kö sëpnaat yak pötëël kön kosang nawiin. Omën ëlëep wia pöt kosang wiaapnaat yak pötëël kön kosang yawi.

5

Ngön yaaö omnarö pit lup kosang sak wakaima

¹ Tenim wiap naën Anutuu yaat weë ngentiak yamëngk pöta songön nent epël. Yang koröp ka yaamta ök epöök yaam weën sak ilën Anutuuk koröp ngolöp omën moresring ket naënö ka ket ëak kutömweri ningkën pöök weën kosang wiaapnaat. ² Ten yang koröp epööring wë koröp ngolöpö ningkën kutömweri önaataan ing aim wë. ³ Pël ëen tenim koröp epö sëp wesak koröp ngolöpö wak öna pötak tenim lupre könöt yool naöpan. ⁴ Peene pöt, ten yang koröp yaam epööring wë könömöt yeweem ing aim wë. Wel wiak koröp epö ent ë moolanaaten kön nawiin. Won, Anutuuk koröp ngolöpö ningkën wak ompyaö önaaten kön wia. Anutuuk pël elniak tenim koröp kö sëpna pöökë kangiiir ngolöpö ningkën wak piiring önaat. ⁵ Anutu pimënt kopëtapökëër omën ompyaö pöt tenimëen orö nirëen öneäk tenim lupre könöt ko ë wia. Pël ëak, “Anutu pim Pulö tiar nina pöl koröp ngolöp pim kup niwia pö yaap nimpnaat,” pël wasëpenëak Ngëëngk Pulö wes mëen tiarim lupötë ilëak wë.

⁶ Pötaanök ten lup kosang sak wë. Peene pöt, ten kön wiin yang koröp epööring wë Anutuu wëaurek piiring naön. ⁷ Won, peene omën ompyaö Anutuuk nimpna pöt ten itnaangkën wieë omën pipot önaat kön wi kosang wesak wë. ⁸ Pël ëëë lup kosang sak wë tenim kentöök koröp epö ent ë olëak Aköpë wëaurek piiring öneäk kent kön wia. Ten kön wiin pël ëëna pöt ompyaö pël yewas. ⁹ Pël ëaap yang koröp epööring önaat ma piiring öna pöt

kaöet won, kotte. Kaöet pöt ten weë yengentiin Aköpök itaangkën pangk ëëpnaat. ¹⁰ Nem yeniak pöta songönte epël. Wë ënëmak omën pourö Kristoë ngön ë pet yairaurek oröön yang koröpööring wë omnant eimaut, utpetere ompyaö pötë kangut neenemot nimpnaat.

Anuturing lup kopëtemer sak öpenaata ngönte

¹¹ Kristook tenim omën eimaut, utpetere ompyaö pötë kangut neenemot nimpna pöten kön wieë Aköpön kasinkasin yeë. Pötaanök ten omnaröen maan pit, “Anutuu ngön pitëm ök yenia pöt yaap,” pël wasëpënëak weë ngentieim wë. Pël yaëën Anutu tenim wotpil wesak kön wiire omnant ë pël yaaö pöt ëwat wë. Ën tenim wotpil wesak wë pöt nem kentöök arta arim könötë ëwat sënëak kön yawi. ¹² Tenim pël yeniak pöt, tenimtok tenimtën wak isak yaan ar tenën kön wiin ompyaö sëpënëak neniaan. Won, arök tenimëën kön wiin isën wak isak anëak pël yeë. Pël ëën omën narö lupmeri omnantön kön nawiin koröpöökë omnant wak yawis piporöak tenën utpet wesak yaan arök kangiir maan pit ngön won ëëpnaat. ¹³ Pit tenën, “Kön irikor yaaurö,” pël ya. Pitëm ngön pöt, tenën, “Köntak Anutuu yaat pëen kaö yamëngk,” pël wesak, “Kön irikor yaaurö,” pël ya. Ën ar pöt, tenën, “Kön ompyautaring wë,” pël kön yawi wes. Yaap, ar kön tektek nimpunëak kön ompyautaring wë. ¹⁴ Kristo pim tenimëën lup sant yaalni pötak elniin Anutüre arimëën yak ya ompyaö pöt yamëngk. Pöt epël. Ten kön kosang wiin Kristo kopëtapök tiar pouröa kangiir wel wia pötak tiar pourö wel wiaut. ¹⁵ Pim wel wia

pöt, omën wëwëetaring wë eporö tiar yal menak tiarimtën kön wiipenëak won, omën tiarimëen yak wel wiak wal ëaup piin kön wiipenëak pël ëa.

¹⁶ Pötaanök peene pöt, yang omnaröak muntaröa koröpöt itenak kom yaalmë pöl tenimtok kaalak pël naalmëengan. Yaap, ngaanëer ten pitëm kom yaalmë pöl Kristoon elmëak piin kön wiin omën pasip pël weseimaut. Ën peene pöt, pël naalmëen tenim Aköp pël yewas. ¹⁷ Yaap, Kristook kaamök elniin ten itaangkën pi omën wonöpök tenim Aköp pël yewas. Pötaanök omën namp Kristook yal menak wëen pöt Anutuuk ngolöp panë yemowas. Pël ëen omën utpetat ngaan pim naë wiakaima pöt won yesën ngolöpöt yaarö. ¹⁸ Omën pipot, Anutu pimtok yaalni. Puuk Kristo pim tiarimëen këra yetaparak wel wia pötaan pim kööre tok tiarën elnieima pöt won nuwasën piiring lup kopëtemer saut. Pël ëen Anutu pi ten omën muntaröenta pim kööre tok pitën yaalmë pöt won mowasëpna kanöön ök manëak niulëaut. ¹⁹ Pipët Anutuuk Kristoë këra yetaparak wel wia pötak tiar omnaröa pimëen kööre tok elmëeima pöt won nuwasën piiring lup kopëtemer sak wë. Anutu pi tiarim utpetatë kangut nimpnaaten kön nawiin tiarim kööre tok elmëeima pöt won nuwasën piiring lup kopëtemer sëpna ngön pöt anëak niulëaut. ²⁰ Pim pël elni-
 autaan ten Kristoë ngönte yaauröak niaim pötak Anutuukta yenia. Ten Kristoë urtak wë Anutuu naë rë olaan arim piin kööre tok yaalmë pöt won nuwasën piiring lup kopëtemer sak önëak ke urak yeniak. ²¹ Kristo omën utpetat naën pöp Anutuuk tiarim utpetat pim rangk mowiin wel wia pöt

tiar piik yal menak wëen Anutuuk tiarën, “Omën wotpilörö,” pël niapënëak äa.

6

Ngön yaaö omnarö pit këemre këlangönring wakaima

¹ Ten Timoti Anuturing ya ngawi yaauwaarök kosang wesak epël yeniak. Anutuu komre kolap ningkën wa pöt mos ëëpan. ² Pöt Anutuuk epël äa pötaanök.

“Akun nem ar kaamök elniimëak äautak ar neen kimang neaan kat wiaut.

Pël äak ar utpetetakaan niömëak yaö äa pöt kaamök elniaut.” Kat wieë. Peene eptak Anutu ar kaamök elniipënëak yaë. Peene taptak utpetetakaan niöpënëak yaë.

³ Omnaröak tenim ya yamëngkauten utpet wesak apanëak pitëm ya utpet ëëpnaat naalmëen yeë. ⁴⁻⁵ Won, ten Anutuu ya omnarö pöt tenim omnant yaautök tekeri yewas. Ten epël yeë. Këlangönë öngpök wëere këere ngaë rangk wë, utpet elniire tang nimö, wii kaatak niulëere wa top äak nga elni, ya kaö mëmpöore ka naökön ëere kaömp won wë pipot pout yeem kosang wë. ⁶ Ten ket won, ëwating wë, omnaröak utpet yaalniin kangiir naalmëen, sant mowesak Ngëëngk Pulööring wë, lup sant yaaurö. ⁷ Ngönën këet ök yeem Anutuu wëere kosang yeö. Puuk elniin wotpil wëen pötak ngaë omnant ingëpre tangre ngilö yeö pöl Setenring nga elöore pim nga yaalni pöt il wari pël yaaurö. ⁸ Omën naröak tenën wak isak yaan naröak wak irëak ya. Naröak tenën utpet wesak yaan naröak ompyaö wesak ya. Naröak

tenën, “Kaar yaauro,” pël yeniaan ten kaar naën yaauro. ⁹ Pitök irmanörö pël yeniaan yapinring wëaurö. Tenën, “Wel wiipënëak yaë,” pël yeniaan yal menak öp wëaurö. Utpet yaniwasën kö nasën yaauro. ¹⁰ Ya ngës kaö yaalniin pas ya ompyaöring wëaurö. Omnant wonöröak ompyaö yaalmëaurö. Omnantön eël yaauroak omnant pout wieëaurö. Tenim pël yaaö pötak ten Anutuu ya omën këerö pöt tekeri yewas.

¹¹ O Korin omnarö, ten omnant ngep naalniin pout war wesak ök yeniak. Ten arën lup sant kaö panë yaalni. ¹² Ten arën lup sant kot naalniin. Arökëer tenën lup sant kot yaalni. ¹³ Pepapë ruröen ngön ök yema pöl ne epël niamaan kat wieë. Tenim lup sant kaö panë yaalni pöl arta kangiir tenën elnieë.

Tiar Anutuu ngëengk tupöt

¹⁴ Ar ngönën kat wiauro ngönën kat nawiinöröen arim keerö pël wesak pitring yal ëak lup kopëtemer sak öngan. Omën wotpil yaauro pit tol ëak utpet yaauroaring lup kopëtemer sak öpën? Ma ëwaatak wëaurö tol ëak koutak wëauröaring lup kopëtemer sak öpën? Pangk pël naëpan. ¹⁵ Kristoore Seten piarip tol ëak nampnampön ngöntre kar ëëpën? Won. Ën ngönën kat wiauröere kat nawiinörö pitta tol ëak kopëtal sëpën? Pangk pël naëpan. ¹⁶ Ma Anutuu ngëengk tupëtere polarö tol ëak erën ëëpën? Pangk pël naëpan. Kat wieë. Anutu wëwëapë tup pöt tiar. Pöta ngönte Anutuuk epël ëa.

“Ne pitring yal ëak pitëm tekarak ömaat.

Ne pitëm Anutu pël sak wëen pit nem omnarö pël sak öpnaat.”

17 Pötaanök Aköpök epël ya.
 “Ar utpet yaauröa yaë pipot eëngan.
 Pëlëer weë.

Kewil yaaut kasëng meneë.
 Pël eën nemtok ar niömaan.

18 Pël ëak pep elniak wëën
 nem koröngre ru sak önëët.

Aköp weëre kosang pout pangk ëaupök pël ya.”
 Anutuuk pël ya pötaanök ngönën kat
 nawiinöröaring yal menak öngan.

7

1 Kar panëerö, Anutu pi ngön ompyaö pipotön
 kup niwia. Pötaanök omën utpet yaaut tiarim
 koröpre lup utpet yewesa pöt wa moolaan kölam
 tëëp. Pël eën Anutuun kasinkasin yeem kölam pëën
 öpa.

Korin omnarö lup kaip tiin Pool ërëpërëp ëa

2 Arim lupöt ten keimön elniingan. Tenök arim
 naëaan namp korar naalniin ëaut, ma utpet nani-
 wasën ëaut, ma nampön morök elniak pim omën
 nent naön ëaut. 3 Ne ngön pipët ar utpet yeë pöt
 war wasumëak neniaan. Nem ngan niak pöl
 tenim lupöt arimëën kosang wia. Wel wiipenaat
 ma öp öpena pout arring pël eëpenëak kent yaë. 4 Ne
 arën kön kosang panë wiin nem ngönte ngaarëk
 önëët pël wesak arën kön wiak wa ping yewas. Ten
 këlangön nentere nent kat yawiem arën kön wiak
 lup kosang sak wë ërëpërëp kaö panë yeë.

5 Ten Masetonia yang eprek wais oröak kë nasën
 këlangön nentere nent kat wiaut. Pöt ngönën
 kat nawiinöröak nga yaalniin kat wiaurö utpet
 sëpanëak kas kön wiaut. 6 Pël yaëën Anutu pi

omnarö këlangönring wëen wiap yewesaupök ten wiap niwasëpënëak Taitas wes mëen kaalak waisa. ⁷ Pim waisa pötaan pëen won, arim pim wiap mowesan pöta ngönte tenën ök niaan kat wiak wiap saut. Pël ëak arim nem këlangön kat yawiautaan yaköm ëen neen itaampunëak kent ëen nemëen yak arim yaat ke urak yamëngkan pöt ök niaan ya kë kaö parë saut.

⁸ Nem pep ngaan retëng ë ninan pöwerök arim lupöt utpet niwesaut. Pöten ne kön wiin utpet naën yaë. Pep pöwer retëng ë ningkën arim lupöt utpet san akun pötak yaap lup utpetaring ëaut. Peene kön wiin ya këlangön kön wian pöt akun mëntte pötaan ne kön wiin ya utpet naën yaë. ⁹ Won, peene pöt ne kön ompyaö yawi. Pöt ar ya këlangön kön wian pötaan won, ya këlangön pötak lup kaip yatiaut yokoir pötaan ya kë yes. Anutu pimtë könöökë wiaul ya këlangön kön wieimaurök tenim ngönötök ar utpet naniwasën ëaö pötaan ya kë yes. ¹⁰ Pöt epël. Anutu pimtë könöökë wiaul tiarim ya këlangön kön yawia pötak elniin lup kaip yatiaut koirën Anutuuk utpetetakaan kama niöpnaat. Ya këlangön kön yawia ke pil pöten tiarök kön wiin ompyaö yaë. Ën yang omnaröa yaaul yaëen ya këlangön kön yawiem lup kaip natiin ëautak ya sangën eim öpnaat. Tiar yang omnaröa yaaul yaëen pöt pitëm ya këlangön kön yawia ke piptak kö sëpena kanöököl niulëen öpenaat. ¹¹ Pël ëëpenaatak arim ya këlangön kön wiaö pöt, yang omnaröa ya këlangön kön wiautak lup kaip natiin yaaö pöl ar pël naën ëaut. Won, Anutuu kent kön yawiaul ar ya këlangön kön wiin pöta këet

arim naë oröak wia. Pöta kääp epël. Nem ngaan utpet arim tekarak wia pötaan pep retëng äautak ar teëntom wak weë ngentiak utpet yaaö pipët wotpil wesaut. Ar kaalak neering lup kopëtemer sëpenëak kent kön wiin kosang wesak omën utpet pipët äaö pöp kangut elmëaut. Ar omën pipot pël yaëen pötök utpet pöta songönte arim tekarak won wia pöt tekeri wesaut. ¹² Pötaanök nem pepewer ngaan retëng ë ninaö pöt omën utpet äa pöpëen won, ma pim utpet elmëa pöpëen won, pep pöwer Anutuu äöetak arim lupöt nemëen kosang wia pöten ar këëkë kön wiinëak retëng ë ninaut. ¹³ Arim lup kaip tian pötak tenim lupöt wiap niwesaut.

Tenim lupöt wiap niwesau pöt pëen won, Taitas pim lupmer wiap mowasën ërëpsawi äautaan ten kön wiin ompyao äaut. ¹⁴ Ne ngaan Taitas arim naë newaisën wëen arën ping wesak maan pi arim naë wais ityaangkën ne äö nasën äaut. Tenim arën ök niaut pout yaapöt tapël arën ping wesak mëean pötenta pi arën itenak yaap wesa. ¹⁵ Taitas arim naë waisën ar ngëengk elmëak sant mowesak pim ngönte ngaarëk wan pöten kön wieë arimëen lup sant elnieim wë. ¹⁶ Ne arën kön kosang wiin nem ngönte ngaarëk önëet pël weseë ërëpërëp yeë.

8

Masetonia ingre mor sauröak Yutia omnaröaan kësangën elmëa

¹ Karurö, Masetonia yang eprek ingre mor sauröa naë Anutu pim komre kolap elmëen omën nant oröa pöten ten ar ewat sënëak kön yawi. ² Pit këere ngaë rangk wë ngöntök wakaimauröak

pas erëpsawi kësang äak Yutia yangerak ingre mor saurö kaamök elmëak monere omnant mampënëak wa rongan äa. ³Yaap, ne pitëm äauten itenak war wesak ök yeniak. Pitëm mampënëak äa pöt menak kaalak pitëm könöök muntat mena. ⁴Pit ke urak ten kuure mak maan pit kaamök äak Anutuu omën Yutia yangerak wëaurö mampënëak kosang wesak niia. ⁵Pitëm pël äa pöt tenim monat pëen mampënëak kön wian pöt naën. Pit Anutuu kön wiaul wet rëak Aköpön pëel elmëak tenënta tapël elnia. Pël äak monat menaut. ⁶Pit pël äa pötaanök ne Taitas wet rëak monat mampena ya pöt arim naë ngës rëa pöp piin ya ompyaö yewesa ya pöt yal menak pet irëpënëak kosang wesak yemak. ⁷Arim omnant yaaö pout ompyaö pan yeë. Kristoon kön wi kosang yewesaöre ngönën ök yaaöre ngönënta songönte ewat wëaöre ngönën yaat kaö yamëngkaöre lup sant yaalniaö pipot pout ompyaö pan yeë. Pötaanök tapël mon mampunë ya ompyaö pipteta kengkën sak mëneë.

⁸Ne mon mampunë ngön pipët kosang wesak neniaan. Ar Masetonia omën ingre mor sauröa äauta ök arim lup sant yaaut yaap pöt tekeri sëpnaan kosang wesak kaamök ëëpënëak äauten ök yeniak. ⁹Ar tiarim Aköp Yesu Kristo pim komre kolap elnia pöten kön wia. Pi omnant poutë pepapök pöt kasëng menak arimëen omën ngöntök yaauröa ök sak wakaima. Pöt ar Anutuu naëaan omën ompyautë pep sënëak Kristook kësangën elnia. Pötaanök arta monat kësangën tapël ëëë.

¹⁰Arim mon mampunë pöt nem könöök epël niamaan kat wieë. Ne kön wiin arim krismaki iriitak ngës rëak mon wa rongan äaö pöt pet irënë

pöt ompyaö eëneët. Pöt ar wet reäk mampunëak kön wieë ngës reaurö. ¹¹ Pötaanök peene mon pöt men pet ireë. Arim wet reäk mampunëak kön wiak kosang wesan pöl neenem wieëaul men pet ireë. ¹² Pöt epël. Arim kentöök kësangën ëak monat mampunë pöt Anutuuk arim naë won pöten kön nawiin, wia pötenökëer kön wiin pangk eëpnaat.

¹³ Ne ar pit kaamök elmëak mon kaö mangkën ompyaö sak wëen ar ngöntök panë önëeten neni-aan, pourö kopëtal önëak yeniak. ¹⁴ Akun eptak arim naë omnant ulöl wia pötaan omën ngöntök wëaurö kaamök eën pangk eëpnaat. Ënëmak ar ngöntök wëen ulöl wieëauröak kanggiir kaamök elniipnaat. Pël yeem ompyaö önëët. ¹⁵ Pöta ngönte ngönëntak epël wia.

“Omën kaömp kësang waurö pit nak won wesa.

Ën kotkot waurö pit nak këen naën ëa.”

Pötaanök nem könöök ar pourö kopëtal önëen monat pit mampunëak kön yawi.

Taitasre karaar Korin kakë sëpënëak mëëa

¹⁶ Anutu pi Taitasën elmëen nem yeë pöl ar kaamök elniipënëak kent kaö pan yaë pötaan Anutuun yoöre ërëp yemak. ¹⁷ Pi tenim kimang mëëaut kat wia pötaan pëen won. Pimtë kentöök kaamök elniipënëak kent kaö pan eën arim naë kaalak waisëpnaan yaë. ¹⁸ Akun pötak tenim kar nampta wes mëen Taitasring waisëpnaat. Omën pöp ingre mor sauröak pim ngön ompyaut ök yaauten kön wiin ompyaö yaë. ¹⁹ Pöt pëen won, epteta. Ingre moröröak ten kësangën monat yewaö ya ompyaö pöt kaamök elniipnaaten pi il ulmëa. Aköpë yapinte ngaarëk isën omnaröak tenën itenak, “Pit tiar

kaamök elniipënëak kent yaë,” pël apënëak ten ya pöt yamëngk. ²⁰ Pël yaëen omnaröak tenën, “Poolre piiring wëaurö monat ngarangk naën ëa,” pël apanëak kësangën mon yewa pöt ten ngarangk ëëë wa top yeë. ²¹ Tenim omnant yeë epot Aköpök pëen itaangkën ompyaö ëëpënëak won. Omnaröakta itaangkën ompyaö sëpënëak kön yawi.

²² Tenim kar munt nampta piaripring wes mëen yewais. Omën pipop akun nantë ök elmëak itaangkën pi kosang ngentiak ya yamëngkaup. Peene pöt pi arim ompyaö yaauten kat wiak ya mëmpënëak kent kaö pan ëak yewais. ²³ Taitas pipop nem karip neering arim naë ya yamëngkaup. Ën omën munt piiring yewais pipaar, ingre morörök wes mëen yewais. Piarip ingre mor sauröa öngpök ya yamëngkem Kristoë yapinte wak isak yaauwaar. ²⁴ Pötaanök pit arim naë waisën pöt lup sant elmëëë. Pël ëen ingre mor saurö pöten kat wiak tenim arën ping wesak yak pöten yaap wasëpnaan.

9

Kësangën monat kopëta wesauta ngönte

¹ Yaap, arim Anutuu omën Yutia yangerak wëauröaan kaamök ëak monat mampunë pöt yok kopëta wes pet iran ne pël yewas. Pötaanök ne pöta ngönte wali wesak retëng ë nangingkan.

² Arim mon mampunëak ngës rëan pöt ne ëwat wë Masetonia yangerak wëauröen arën ping wesak epël ök mëëaut. “Tiarim kar Korin kak Krik yangerak wëaurö krismaki iriitak mon wa rongan ëëpënëak kopëta wesaut.” Pël maan arim mon

mampunëak kosang wesang pöten kat wiak pitëm naëaan narö tapël ëëpënëak weë ngentiak wia. Pötaanök ar monat mampunëëtaan wali wesak retëng ë naningkan. ³ Peene pöt, tenim arim mon yawi pötaan ping wesak mëëaut mos ëëpanëak kar wes mëëmëak ök yeniak eporö wes mëën monat men pet irënëen kaamök elniipnaat. Nem könöök arën ping wesak mëëa pöl pitring kopëta wasënëët. ⁴ Pël naën ëën Masetonia omën narö neering wais itaangkën ar kopëta newasën ëën pöt tenim arën kön kosang wia pötaan ëö yesën arta ëö sënëët. ⁵ Pël ëënganëak kar eporö wet rëak wes mëën arim naë wais kësangën monat wa top ëënëak neak pöt arring kopëta wasëpnaan këk mamëak kön wiaut. Pël ëën ten ënëm wais itenak tenim këkre töötak won, arim kentöök kësangën monat wa top ëan pël wasënaat.

⁶ Epël kön wieë. Omën namp öpöt kopët nent ngëntëpna pöp këëtta tapël kopët nent oröön wa nëmpnaap. Ën namp öpöt selap ngëntëpna pöp këëtta selap tapël oröön wa nëmpnaap. Pöta ök omën kësangën ëak omnant kësang yemangk pöröakëër tapël omnant kësang öpnaarö. ⁷ Arim kësangën monat wa yemangk pöt arimtok neenem kent kön wiaul meneë. Omnaröa këk yaautaan kön selapring mangkanok. Pöt Anutu pi omën lup kengkënring yemangk pöp lup sant yaalmë. ⁸ Anutu weëre kosangringëpök moupp wes nimpnaat. Arim wëwëeta kaamököt ningkën pangk ëën kaalak muntat rangk nimpnaat. Pël ëën kët ël epotë ar ulöpre mouppring wë omën muntarö kaamök kësang elmënëët. ⁹ Kaamök ëëpenaata ngönte ngönëntak epël wia.

“Omën kësangën yaaup ngöntök yaurö omnant kësang yemangk.

Pël eën pim ompyaö yaauten omnarö kön ngangan eëim öpnaat.”

Pël wia pötaanök arta ök tapël eëë. ¹⁰ Anutuuk öpöt omën yangëntaup mangkën pi ngëntën Anutu tapöpök ulöl wes mangkën wa yen. Pöta ök puuk arim wewëeta kaamököt ningkën öpöt yangënt pöl omën muntarö yemangkën ulöl wasën këët orökak kaö yes pöl arim ompyaö yaaut kaö söpnaat.

¹¹ Anutuuk ar kësangën eënëak omën ompyaö ke nentere nent ningkën ulöpre moupring öneët. Pël eën ten arim kësangën monat wak sê mangkën pit pötaan Anutuun yoöre erëp mapnaat. ¹² Pöt Anutuu omnarö kaamök elmëak omnant mampunëët koröpöökë kaamököt pëen naalmëëngan.

Pötak elmëen erëpre sawi ëak Anutuun yaya mapnaat. ¹³ Ar Kristoë ngön ompyaut ök yauröak pim ngön pöt ngaarëk wak kësangën ëak Yutia omnaröere omën muntarö omnant mampunë pöt arim kësangën monat mampunë pötak tekeri wasën omën selap itenak Anutuun yaya mapnaat.

¹⁴ Pël ëak Anutu pi komre kolap kësang pan elniin arim naë wia pötaan pitëm könöt arim ngësël wes mëak Anutuun kimang mapnaat. ¹⁵ Anutu pi kësangën kaö pan elniak Kristo tiarim naë wes mëen irëa pöten pangk tekeri wesak naëngan. Pötaanök om yaan sak piin yoöre erëp mepa.

10

Poolök omnaröa ngön yaaö omnaröen utpet wesak ëauta kangüir mëëa

¹ Pool ne Kristoë pimtën wak irëak wiap elmëa pöl ke urak niamaan. Ar korar wesak neen epël yak. “Pool pi tiarim naë wë wiap ngön ya. Ën kamaarek wë pöt kosang ngön yaaup,” pël yak. Pël yaketak ne tapöpök ke urak epël niamaan kat wieë. ² Yaap, omën tenën, “Pit yang omnaröa yaë pöl yaurö,” pël yenia piporöen pangk ngön kosang menaat. Pötaanök nem arim naë waisumaatak tapël ngön kosang niamaat elnëengan. ³ Ten yang omnaröa yaë pöl naën yaurö. Won, ten yangerak wëauröak omën Anutuun kööre tok yaalmëauröen nga elmëenëak yang omnaröa nga yaë pöl naën yaurö. ⁴ Ngaë omnant wak wë epot yangaakaan wonöt. Anutuu weëre kosangringöt pangk Setenë ngaë ëmö tööl moolëak utpet yemowesaurö. ⁵ Pël yeem ten omnaröa ngönëntaan kaar yaaö pöta songönte tekeri wesak utpet wes yemoolak. Pël ëak pitëm ëwatöt wak yawisa pötak Anutuun ëwat sëpenaata kanö il yemowaria pöta songönte tekeri wesak wa yemoolëaurö. Pël ëak omnaröa kön yawi pöt pout Kristoë ngönte ënëm ëëpënëak kan pet yaalmë. ⁶ Ar Kristoë ngönte ngaarëk wak kengkën sa pet irënë pötak arim tekrak narö wa yoolaan pöt këlangön mampunaat.

⁷ Ar omnant yoolök wia pöten këëkë iteneë. Omën namp pimtën kön kosang wiin, “Ne Kristo pimop,” pël wasëpna pöp pi Kristo pimop tapël tenta Kristoëerö pël wasëp. ⁸ Aköpök ten weëre kosang ninak ya mëmpunëak niulëa. Pöt ar utpet niwasënëak won, lup kosang niwasënëak pël ëa. Nemtok tenim ya yamëngk epëten ping wesak yaketak nem yak epëten pangk ëö naëngan. ⁹ Ar

nem pep epotön, “Ten kas niwesak ököök yaë,” pël wasënëëten kaaö. ¹⁰ Pöt ar naröak neen epël yak. “Pool pi pepatë pöt weëre kosangring kas ngönöt yaëetak tiarim naë wais pöt ngön pasut reireë ngönring ya.” ¹¹ Omën ngön pöt ya piporö epël kön wiip. Ten kamaarek wë pepatë retëng ë yaningk pipot arim naë wais këet mëmpunaat.

¹² Arim naëaan narö pitëmtën wak isak aim wë piporöa ök ten pël naëngan. Omën piporö naröen kön wiin iraan pitëmtën wak isak aimeë ngön köntaköt sangk keleimeë ëwat won wëaurö. ¹³ Ten pöt, Anutuuk ya naningkënten ping wesak naëngan. Pim ya mëmpunëak yaö niia pöten pëen ping wesak anaat. Pim ya mëmpunëak yaö niia pöl mëmpö wais arim naë yaarö. ¹⁴ Tenim arim naë wais ya yamëngk pöt Anutuu sowi wia pöt ilap nariin yeë. Won, Anutuuk yaö niaan ten wet rëak arim naë wais Kristoë ngön ompyaut ök niia pötaan tenën ping wesak yak. ¹⁵ Ten omën naröa ya yamëngkaurek së wë ngön mööngk rëak yeem tenimtën ping wesak naën yaaurö. Won, kön wi kosang yewesaut arim naë oröak ulöl sëen Anutuu yaö niia pöl tenim yaat arim naë wia pöteta kaö sëpënëak kön kosang wiak wë. ¹⁶ Pël ëen arim naë tenim ya mënaut ulöl yesën ten ar il niwesak yang munt omën naröa ngönën yaat namëngkënkrek së ya yamëngkem omën muntaröa yamëngkaurek pitëm ya mëna pöten ieping ngön naën ëënaat. ¹⁷ Pël ëak ngönëntak ngön epël wia pöt ëënaat. “Namp ërëpsawi ngön apënëak pöt Aköpë elmëa pöt ap.” ¹⁸ Pöt epël. Omën pimtën wak isak ya pöp won, omën Aköpök piin wak isak yema pöpönökëer tiar

kön wiin ompyaup pël eëpnaat. Pötaanök ten ngön yaaö omnarö tenimtën köntak wak isak naengan. Won pan.

11

Poolök ngön yaaö omën kaaröröa songönte war wesak mëä

¹ Ne ngak köpël ngön niaan kat wiinëeten kent yaë. Pötaanök niamaan pas kat wieë. ² Arim nem ngönte kat wiinë pöta songönte epël. Anutuu arimëen kön kësang wieë pimëen niwasëpënëak yaë pöl neenta arimëen tapël yaë. Pepapök pim koont ulwas ompyaup omp nampön yaö yaalmë pöl nook ar Kristoën yaö wes niulëaut. ³ Pël ëautak Setenë kamalöpë lupmeri ilëak tiarim ëap Ewa morök elmëa pöl ngönën omën kaaröröak arim könöt utpet niwasën ar wotpil wesak Kristoë ënëm nasën eënganëak ya ngës yaë. ⁴ Nem ya ngës kön yawi pöt epël. Omën naröak arim naë wais tenim Yesuu ngönte ök niia pöl neniaan, pim ngönte wak irikor ëak ök niaan ar kat wiin ompyaö ëa. Ar Anutuu Pulö wauröak peene pitök niaan ar ngönën maimet wak pöta iri wë. Ar ngön ompyaut kat wiauröak peene pitök maimet ök niaan kat wiin ompyaö yaë. ⁵ Omën pörö arim naë wais, “Ten Anutuu ngön yaaö omën kaö panëörö,” pël yenia. Pël ëak neen wak irëak yaatak nook pit il yemowas. ⁶ Yaap, ne pitëm ök ompyaö wesak ngön naën yaaup. Pël yaaupök ne ngönënta songönte këëkë panë ewat wë. Ne arring wë pöta songön nentere nent ök yeniem nem ewat pöt tekeri yewasën ar iteneimaurö.

⁷ Nem arën Anutuu ngön ompyaut ök niiautak ne ar kaö sënëek yak nemtën wak irëak wë ya mënaut. Pël ëë ar kaamök elnëak omnant nampunëak kimang neniaan. Nem omnantön kimang neniaan ëan pöten ar neen kön wiin omën pasipök utpet niwesa pël yewas koröp. Won. ⁸ Ne arim naë ngönën ya yamëngkën ingre mor sa ka nantëerök kaamök elnëa. Ne pitëm naë ya namëngkën wëen pas monere omnant nenaut. ⁹ Ne arim naë wë ngöntök ëen kaamök elnëenëak kimang neniaan ëaut. Won, kar narö Masetonia yangerakaan waisa pörök kaamök elnëen pangk ëaut. Ne ngaan ar könöm ningkönëak arën kaamök elnëenëak kimang neniaanëp peeneeta tapël ëëmaap. ¹⁰ Kristo pim ngön këet nem lupmeri wia pötaan ne yaap panë yeniak. Nem arën omnant nampunëak kimang neniaan yeë pöten ping wesak yaan Krik yangerakaan omën nampök il newariin ëëpnaat. ¹¹ Ne tol ëen pël yeniak? Arën lup sant naalniin yeemak yeniak ma? Won, Anutu ewat wëen ne arën lup sant yaalni.

¹² Ën omën pitëmtën, “Ten Anutuu ngön yaaö omnarö,” pël kaar yenia piporö pitëmtën ping wesak, “Pool pim Anutuu ngön yauröa yaat yamëngk tapël tenta yeë,” pël yenia. Pël yeniaatak nem arim naë ya mënan pötak arim naëaan monere omnant naön ëautak pit pël yeem arim naëaan kangut yeö. Pötaanök pit kaalak pitëmtën ping wesak, “Poolë Anutuu ngön yauröa ya yamëngk tapët tenta yeë,” pël apanëak ne arim naë ya yamëngken arim naëaan monere omnant naön ëan pöl ëëmaap. ¹³ Omën pörö pit Anutuu ngön yaaö omën kaarörö. Pit kaar aö morök yaëen

omnarö pitën kön wiin Kristoë ngön yaaö omnarö pël yewastak pit wonörö. ¹⁴ Pitëm morök yaalni pöten yaan sak eëngan. Seten pi ensel ewaaringöröa ök sak morök yaaup. ¹⁵ Pötaanök pim inëen yaauröeta Anutuu inëen wotpilöröa ök sak yaëen yaan sëngan. Pit ënëmak pitëm utpet yaauta kangut öpnaarö.

Pool pi ngön yaaö omnaröa yaat yamëngkem këlangön ke nentere nent kat wieima

¹⁶ Wet reäk niak pöt kaalak amaät. Ne ngak köpël ngön yeniaan ar neen kön wiin, “Köpëlëp,” pël wasngan. Pël eëneëtak, “Köpëlëp,” pël newasënë pöt yok pangk pël wasëneët. Pël yeem omën kaar piporö pitëmtën ping wesak yaan arim kat yawi pöl neenta nem yaaten kot nent ping wesak amaan kat wieë. ¹⁷ Nem niama epët Aköpë këm ngöntak won. Ne köpël ngön niak nem ya yamëngkauten ngak ping wesak niamaan. ¹⁸ Omën narö selap pitëm yangerak omnant yaautön kön wieë pitëmtën wak isak yaaurö. Pötaanök ne tapël amaan. ¹⁹ Elei, arën kön wiin ewatörö pël yewesautak omën pörö arim naë wais köpël ngönöt ök niaan kat yawi. ²⁰ Pitëm inëen niwasööre morök elniak arim omnant wa ëp eëre pitëmtën wak isëpënëak arën wak irëak niiaöre ë kosaöök nimö pël yaëen ar kön wiin ompyaö yaë. ²¹ Ar tenën korar wesak, “Poolre piiring wëaurö weëre kosang wonörö yak omën munt eporöa weëre kosangring ya yamëngk epël naën äaut,” pël wesak yak. Ngön pipët yaap yak. Pitëm weëre kosangring ngönën ya utpet yamëngk pöl ten naën äaut. Pël äautak ar korar wesak tenën kön wiin,

“Weëre kosangring wonörö,” pël wesak yaan ne ëö yaë.

Pël yeëetak omën namp kosang wesak pimtën wak isak yaan pöt neenta tapël amaap. Nem yeniak pipët köpëlöröa ngön ya pöl yeniak. ²² Ngön yaaö omën kaar pöröak pitëmtën, “Ten Yuta omnarö,” pël ya. Pël yaatak neenta tapöp. Pit Israel omnarö pël ya. Neenta tapöp. Pit Apramë ëarö pël ya. Neenta tapöp. ²³ Pit Kristoë ya omnarö pël ya. Neenta tapöp, nook pit il yemowas. Elei, ne peene kaalak köpëlöröa ngön ya pöl ngön köntak yeniak. Ne pit il mowesak ya kaö panë yamëngkaup. Nook pit il yemowasën akun selap wii kaatak neulëimaut. Pit il yemowasën akun selap tang nemöeimaut. Ne Pit il yemowasën akun selap wel wi ap ëeimaut. ²⁴ Akun mor-nas pötë Yuta omën kaöaröak maan wii uamngesring nemöeimën 39 ëaut. ²⁵ Akun nentepar nent ëak Rom ngarangköröak maan kourmentring nemöaut. Nentak Yuta omën naröak kël nemöaut. Akun nentepar nent ëak i kaö wangaöök wëen wangaö utpet ëak kaöök ilaan ne i kaöök ilëaut. Akun pötë nentak i kaöök warial seim wëen röök nent kët nent ëak won saut. ²⁶ Ne ngönën ya mëmpö kaare yang nantë yesaup. Pël yaëen i nga yaurem newak saap ëaut. Nantë yesën nemot kain ëëpënëak ëaut. Yuta omën nem karuröere omën muntaröak nempënëak ëaut. Ka kaöatëere yang omën wonötë utpet ëëmëak ëaut. I kaöök kö saap ëaut. Ngönën omën kaaröröak nempënëak ëaut. ²⁷ Ne këlängön ya ke nentere nent yamëngkaup. Akun nantë rö kan ka naökön yaaup. Iire kaömp won ëen këen wëaup. Weë ngentiak ya mëmpëak

kaömp ngës olëak wëaup. Ëp yeweem ulpëen won ëen ap yewesaup. ²⁸ Pöt pëen won. Kët ël epotë ne ka poutë ingre mor sauröaan ya ngës kön wieim wëaup pötakta ngön yaaö omën kaarörö il yemowas. ²⁹ Ingre mor sa namp lup wiap yaëen pöt ne ya këlangön kön yawi. Ën nampök nampön këk maan saun yokoirën pöt ya utpet kön yawi.

³⁰ Ne nemtën wak isak amëak pöt omën wiapre kor nem pet yaalni pöten wak isak amaap. ³¹ Anutu, Aköp Yesu pim Pepap, tiarim akun poutë yaya maim öpenaap, pi ëwat wëen ne kaar naën, yaap yeniak. ³² Omën nem naë oröa eptak nem wiapre kor yaaut pet yaalni. Pötaanök ök niamaan kat wieë. Ne Tamaskas kak wëen yang omp ak Aretas pim yang ngarangkëp ne wali neöpënëak kaöökë ëm kanötë nga wieima. ³³ Pël ëen nem karuröak ne kolöm ëp kërëepök waulak wii tëak ëm kan kotuuk wilëngkëel wes nemëen yangerak ngentiak oröak kas saut. Omën nem wiapre kor yaaut pet yaalni ke piptenökëer wak isak yeniak.

12

Aköpök Poolön wangarëtak omnant pet elmëa

¹ Nemtën ping wesak aan pangk naën yaëetak köntak ping wesak niamaan. Ne wangarëtak Aköpök omnant pet elnëen ityaangkën ngön ëlëepët ök neeauta ngönte ök niamaan. ² Ne Kristoë omën nampön ëwat wë. Omën pöp pi ngaan Anutuuk koirak së kutömweri omnant pet elmëen itenak wëen krismaki 14 ëak won yes. Pi yang koröpööring sa ma könöök pëen itena wes ne pöten köpël. Anutuukëer ëwat wë. ³ Anutuuk omën

pöp koirak kutömweri sa pöt pëen ne ewat wë. Yang koröpööring sa ma könöök pëen itena wes ne pöten köpël. Anutuukëer ewat wë. ⁴ Pi pörek wë ngön ke nentere nent yang omnaröa pangk naënganëet kat wia. Ngön pöt ök apanëak Anutuuk nga mëea. ⁵ Omën pöpönökëer ping wesak amaata, nemtën won. Nemtën ping wesak amëak pöt nem wiapre kor yeë pötenökëer amaata. ⁶ Ne nemtën ping wesak amëak pöt omën köpëlöröa ngön ya pöl naëngan, yaap amaata. Yok pangk amaatak omnaröak neen kön wiin ispanëen pël naëngan. Omën nem ya mëmpööre ngön aö pël yaëen ityaangk pipot pëen wiaap.

Këmampön öngöökë yewal pöl Pool pim koröpöök këlangön nent wiakaima

⁷ Nem omën kutömweri sa pël yeniak pöp nemënt tapöp. Pörek sëen Anutuuk omën nentere nent pet elnëen itaampööre kat wi ëan pötön wak isak kaö panë wesak anganëak Anutuuk kön wiin këlangön nent nem naë öröak wia. Pöt këmampön öngöökë yewal pöl Setenök wap elnëen këlangön kat wiak nemtën wak isak naën yaaup. ⁸ Pël ëen sëp newasëpënëak akun nentepar nent Aköpön kimang mëeaut. ⁹ Pël maan pi kangiir epël yenëa. “Won, ne ni komre kolap elniin pangk yaë. Ni wiapre kor yaëen pöt nem weëre kosangöt ningkën nim naë yoolök yesën omnaröak këkë itaampnaat.” Pël neaan pötaanök Kristoë weëre kosangöt nem naë orööpënëak nem wiapre kor yaautön ërëpsawiarung kaö wesak amaata. ¹⁰ Pötaanök wiapre kor wëen naröak utpet wesak yenëa. Pël yaëen ne ngaë rangk wëen pit utpet

newasën këlangön kësang kat yawi. Omën pipot pout ne Kristoë yaat yamëngk pötaan nem naë yaaröön pötëen ya kë yes. Oröptaan ya kë yes? Ne wiapre kor wëen Kristook weëre kosangöt yenangk.

Pool pi Korin omnaröaan ya ngës ëa

¹¹ Nem yeniak pipët, köpëlöröa ngön ya pöl nemtën ping wesak nian. Ne pël amaaten kaaö yaëetak arimtok neen ping wesak naën yeë. Pël yak pötak elnëen pil nian. Ne omën pasipök omën arim naë wais, “Ten ngön yaaö omën kaö panëerö,” pël niaan kat wiin ompyaö yaë pöröak ne il newasën yaë. ¹² Ne arring wë lup wiapring retëng it ngolöp weëre kosangringöt, omnaröak pangk naënganëët, ngön yaaö omën yaapöröa mëmpna salöt mëneimaut. Pötak ne ngön yaaö omnamp pöt pet elnia. ¹³ Nem ka nantë ingre mor saurö kaamök elmëan pöl ar naalniin ëan ma? Won, ne tapël kaamök elniaut, kopët nentaar naën. Pöt ne ar könöm ningkanëak arën kaamök elnëak koröpöökë omnant nampunëak kimang neniaan ëaut. Nem arën monere omnant kimang neniaan ëaö ompyaö pöten utpet ëan pël yewas ma? Elei, utpet pipotön nemëen kön utpet wiingan.

¹⁴ Ne akun nentepar arim naë waisaup. Peene kaalak waisumëak ko yeë. Pël ëak wais arën omnantön kimang neniangan. Ne arim monat ömëak won, Kristo pim omën panë niwasumëak waisumaap. Tiar omnarö rungaaröak ëlre peparö kaamök naalmëen, ëlre peparökëer rungaarö kaamök elmë yeë. Tapël nook arim pep sak wë pötaan arim naëaan omnant naöngan. ¹⁵ Nook pöt,

arim lupre könöt ompyaö sēpēnēak nem omnant pout kēēpöt wesak nem wēwēeteta pēel elniima pōten ya kē yes. Ne arēn lup sant kaō yaalniin ar kangiir kot elnēen ma?

¹⁶ Ar narōak neen epēl yak. “Yaap, Pool pi ēōetak tiarēn omnantōn kimang yeniem könōm naningkēn ēaut. Pēl ēautak pi morōk yaaupōk ēlēēp pēl elniak wiap sēsē niaan pim iri ilēaut.” Pēl aō ar neen kön wiin, “Pi omnarō tiar morōk elniin pim iri ilapenēak wes nimēa,” pēl yewas. ¹⁷ Arim pēl yewas piptaan pēel niamaan. Nook omnarō wes mēen waisa pōtak morōk elniin nem iri ilēaurō ma? Won. ¹⁸ Ne Taitasēn arim naē waisēpēnēak kēk mēak tenim kar nampring wes mēen waisaut. Akun pōtak Taitasōk morōk elniak arimot ēlēēp wa ma? Won, tenip pouwaar kön kopētal wiak kopētal yaauwaar.

¹⁹ Nem kar panēērō, arōk tenēn, “Wotpil yaaurō,” pēl wasēnēak retēng ē yaningk pōt kön wieim wē ma? Won, ngōn epot pout, ten Kristook yal ēak wē Anutuu ēōetak ar kosang sēnēak ōk yeniak. ²⁰ Ne arim naē wais itaangkēn nem kent kön yawi pōl won wēen itaangkōnēak ya ngēs yaē. Tapēl arim kent kön wiaul naalniin nga elniingōnēak ya ngēs yaē. Arim naē wais itaangkēn utpet ke epēlōt arim naē wiaapanēak ya ngēs yaē. Ngōn nga yaalaōre war yaaō, ya sangēn yaaōre keimōn yaaō, ōkre was yaaōre ngōnōt kain wak yaaō, wak isak yaaōre komkap yaaō utpet pipot arim naē wiaapan. ²¹ Arim naēaan narō ōngre omp nga eimeē lup kewilring wē korōpōōkē kentōtē ēnēm eimaut lup kaip tiak wa nemoolaan wēen nem kaalak waisumaatak itenak Anutu

nemopök elnëen ëö sak arim ëöetak ing aan kön wiin irapanëak ya ngës yaë.

13

Poolök Korin omnaröen pitëm kön wi kosang yewesaut këëkë ngarangk ëëpënëak mëëa

¹ Ne akun nentepar arim naë waisaup. Peene kaalak waisën nentepar nent ëëpnaan yaë. Nem wais elniima pöt ngönëntak ngön nent epël wia pöta ök ëëpenaat. “Omën namp utpet ëën ngön ë pet irënëak pöt omën naar ma naar namp itena pöröak ök aan yok pangk pet irëpnaat.” ² Ne ngaan arim naë waisën akun nentepar ëa pötak omën saunaringöröere ar muntarö pouröen pepanöm niak pöl peene kamaarek wë tapël yeniak. Nem waisumaatak mait naalniin ëëmaat. ³ Ar, “Kristook kaamök elniaan pim ngönte ök yaan,” pöta këët itaampunëak kent yeëerek nem waisumaatak mait naalniin nga yeniaan itaampunëët. Kristook omën nent elniipënëak pöt wiap naalniipan, weëre kosangring elniipnaat. ⁴ Yaap, ngaan wiap yaëën këra yetaprak möaup. Peene pöt Anutuu weëre kosangööring wal ëak wë. Tapël ten ngön yaaö omnarö Kristook yal ëëë weëre kosang won yeë. Ën arën elniina pöt piiring wë Anutuu weëre kosangtaring wë pöta songönte tekeri wasënaat.

⁵ Ar kön wi kosang yewesautaring wë ma won pöten itaampunëën arim lupöt morök elmëak songönte tekeri wasën. Yaap, arim lupötön ök elmë pat ëën. Ne kön wiin Yesu Kristo arim lupötë wë pël yewas. Pël yewasetak arim lupöt ök ëënë akun pötak ar ök ëën kön wi kosang yewesaut won

wiaan pöt pi arim lupötë won pël äëpnaat. ⁶ Pël äëpnaatak nem kön kosangtak arimtok tenim lupöt morök elniak Yesu Kristo wë pöten ewat sënëët. ⁷ Ten ar utpet äënganëak Anutuun kimang maim wë. Pöt omnarö ten ar kaamök elniin ompyaö yeë pöt itenak tenën, “Poolre piiring wëaurö ngönën ya këët yamëngk,” pël apënëak won, ar ompyaö äënë pötenökëër kimang maim wë. Ar ompyaö yaëën pöt tolëël wotpil niwasën? Pël naëngan. Pël äëna kanö won äën ngön yaaö omnaröa weëre kosangöt tenim naë wia pöt tekeri nasën äëpna pötaan omën narö tenën, “Poolre piiring wëaurö pit ngönën ya këët namëngkën yaë,” pël apnaat. Pël apnaatak ne omnarök tenën ping wesak apënëak kent kön nawiin. Om ar ompyaö äënë pötenökëër kent yaë. ⁸ Pöt tolëël? Tenim ök epëlörök ngön këët il nemowariingan, om kaö sëpnaan kaamök äënaat. Pötaanök ar ngön këët ngaarëk wak wotpil wëën tenök pangk wotpil naniwasngan. ⁹ Tenim arim naë waisënaatak ten itaangkën ar ngön këët ngaarëk wak wë weëre kosangring önëëtak ten weëre kosangring wotpil naniwasën omnarö korar wesak tenën, “Poolre piiring wëaurö wiapre kor yaaurö,” pël wasën pöt ten ya kë sak önaat. Pötaanök ar Anutuu ngön këët ngaarëk wak arim wëwëat wotpil wasënëëtaan piin kimang maim wë. ¹⁰ Aköpë weëre kosang nena pöt pim omnarö utpet wasumëak won, taë wasumëak nenaut. Pötaanök ne arim naë wais itaangkën ar saunaring wëën këlangön kat wiinëën niangönëak kamaarek wë pep epwer wa korkor ngön retëng ë yaningk.

Ngön mëët

¹¹ Ngön kaut epël niak pet irum. Karurö yaköm. Arim wëwëat wotpil wesak ön. Pël äak wa korkor ngön epot kat wiak lup kopëtemer sak mayaap ön. Pël ëën Anutu lup santre mayaap pepap arring öpnaat.

¹² Neneren lup santak yowe mëak mor meneë. Anutuu omën eprek wëauröak arën yowe yenia.

¹³ Aköp Yesu Kristoë komre kolap, Anutuu lup sant, Ngëëngk Pulöökë wiapre kor pöt arim naë wiakaim öp.

[Yok pi tapët,
Ne Pool.]

NGÖNËN PEPEWER
The New Testament in the Weri Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Weri long Niugini

copyright © 1984 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Weri

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

ec1ac06d-1c8c-5be3-8326-dcf0ceacd4c2